

NEWSLETTER

PROJEKT: POSÍLENÍ METROPOLITNÍ SPOLUPRÁCE A ŘÍZENÍ VE STŘEDNÍ EVROPĚ

V TOMTO VYDÁNÍ SE DOZVÍTE O:

- Rozvíjení metropolitní spolupráce: poznatky z učicích klastrů MECOG-CE;
- Potenciálu potravinové spolupráce a jejího řízení v Brněnské metropolitní oblasti;
- Strukturovaném dialogu pro strategické plánování v Metropolitním městě Turín;
- Možnostech integrace autobusové dopravy ve Varšavské metropolitní oblasti;
- Participativním přístupem k transformaci metropolitních území v Ostravské metropolitní oblasti a Regionu Stuttgart;
- Neformálním a participativním plánovacím přístupem k procesu tvorby vize pro Metropolitní oblast Berlín-Braniborsko.

PILOTNÍ AKCE MECOG-CE: OVĚŘENÉ PŘÍSTUPY V METROPOLITNÍ PRAXI

Pilotní akce představují klíčovou součást projektu MECOG-CE. V rámci pěti konkrétních aktivit partneři **testovali vybrané příklady dobré praxe** a přizpůsobovali je specifickým podmínkám svých metropolitních oblastí.

Výsledky těchto pěti aktivit přinášejí konkrétní kroky k posílení spolupráce na metropolitní úrovni a **přispívají k naplňování Společné metropolitní vize**. Pilotní akce zároveň podporují sdílení zkušeností a pomáhají budovat udržitelné a odolné metropolitní oblasti ve střední Evropě.

ROZVÍJENÍ METROPOLITNÍ SPOLUPRÁCE: POZNATKY Z UČICÍCH KLASTRŮ MECOG-CE

Partneři projektu díky klastrům prozkoumali, sdíleli a přizpůsobili příklady dobré praxe v oblasti metropolitní spolupráce a řízení v regionech střední Evropy. Vytvořením pěti tematických klastrů projekt podporuje spolupráci, výměnu znalostí a rozvoj pilotních akcí přizpůsobených specifickým výzvám jednotlivých partnerských metropolitních oblastí. Každý klaster zahrnuje vedoucí metropolitní oblast jako odborného garanta a oblasti, které se chtějí učit a aplikovat tyto postupy.

1. POTRAVINOVÉ ČTVRTĚ A AGRO-POTRAVINOVÁ SPOLUPRÁCE

Učící klaster „Zapojení metropolitních aktérů do agro-potravinářského sektoru prostřednictvím Potravinových čtvrtí“ se zabýval **kooperačními síťmi** pro aktéry v zemědělsko-potravinářských výrobních řetězcích. Partneři zkoumali **fungování těchto čtvrtí v Itálii** – jejich strukturu, financování, řízení a roli metropolitních měst. Zkušenosti s vytvořením potravinové čtvrti Canavese sdíleli **partneři z Turína**. Zhodnocení této dobré praxe

ukázalo její silné i slabé stránky. Mezi její klíčové přínosy patří **podpora místní produkce, posílení regionální ekonomiky a přínos k ochraně životního prostředí**.

Hlavní omezení spočívá v **závislosti na národní a regionální legislativě**, což může zkomplikovat její přenositelnost do jiných metropolitních oblastí. Klaster společně navrhl pilotní akci v Brně, jejímž cílem bylo **analyzovat potenciál potravinové spolupráce**, zapojit relevantní aktéry a zmapovat příležitosti v této metropolitní oblasti.

2. INTEGROVANÉ ŘÍZENÍ VEŘEJNÉ DOPRAVY

Učící klaster „Posilování metropolitního řízení prostřednictvím integrované veřejné dopravy“ umožnil podrobně **prozkoumat integrované metropolitní dopravní systémy** ve Stuttgartu a Metropolitní oblasti Berlín-Braniborsko. Tyto poznatky pomohly Varšavě připravit pilotní akci zaměřenou na **integraci autobusové dopravy** v její metropolitní oblasti.

Účastníci zkoumali klíčové aspekty, jako je koncept Transit-Oriented Development,

nástroje plánování dopravy, regionální řízení mobility, financování, sdílení příjmů a právní rámce. Získané poznatky byly zásadní **pro plánování metropolitního autobusového systému** ve Varšavě, přičemž výsledky projektu vytvořily základ pro jeho rozvoj. **Integrované systémy se ukázaly jako klíčový prvek metropolitní spolupráce**, protože aktivně zapojují různé zainteresované strany a podporují udržitelnou mobilitu obyvatel metropolitní oblasti.

3. SPOLEČNÁ STANOVISKA A NEFORMÁLNÍ PLÁNOVÁNÍ

Klaster „Posilování metropolitní institucionalizace prostřednictvím tvorby společných stanovisek podporujících neformální plánovací procesy“ se zaměřil na sdílení znalostí o **nástrojích posilujících metropolitní řízení**. Inspirací byly dobré praxe z Varšavského metropolitního sdružení.

To pomohlo členům klasteru z Berlína-Braniborska **rozvinout nové participační nástroje a procesy** pro revizi jejich celkové strategické koncepce a městu Brnu získat cenné poznatky o tvorbě společných stanovisek a fungování Varšavského metropolitního sdružení. Výsledky klasteru ukázaly, že dobré praxe, jako jsou společná stanoviska a organizace workshopů, mohou **významně posílit metropolitní řízení** a podpořit široké zapojení metropolitních aktérů. Tyto nástroje jsou tak hodnotným příkladem dobré praxe, který lze **snadno adaptovat** i v jiných metropol. oblastech.

Výstupy klasteru přispěly k přípravě pilotní akce v Metropolitní oblasti Berlín-Braniborsko zaměřené na zavedení nových participativních přístupů do plánovacích procesů.

4. SEMISTRUKTURY A DIALOGY PRO SPOLUPRÁCI

Klaster „Semistruktury a dialogy pro zlepšení metropolitní spolupráce“ se zaměřil na dva osvědčené nástroje: **dotazník mezi starosty** Brněnské metropolitní oblasti a **Komunálního sousedského fóra** z Metropolitní oblasti Berlína-Braniborska.

Členové klasteru analyzovali **brněnský dotazník**, který shromažďoval názory 183 obcí na metropolitní spolupráci, její rozvoj, či administraci a zpracování dat. Dále zkoumali **berlínské fórum**, což je dobrovolné sdružení iniciované městy v Braniborsku, městem Berlín a jeho městskými částmi. Zajímali se o jeho strukturu, řízení a financování. Oba nástroje se ukázaly jako **efektivní pro posílení metropolitní spolupráce a řízení**, protože **podporují dialog** a umožňují sdílení názorů, zkušeností a poznatků mezi místními samosprávami a dalšími klíčovými aktéry. Tyto nástroje přispívají k **posílení pocitu sounáležitosti s územím** a sdílenému cíli. Klaster úspěšně předal znalosti o těchto nástrojích a podpořil realizaci pilotní akce v Metropolitním městě Turíně, které přizpůsobilo dotazník svým potřebám a místnímu kontextu.

5. METROPOLITNÍ PROTOTYPOVACÍ AKADEMIE

Učící klaster „Metropolitní prototypovací akademie“ usnadnil přenos znalostí z Metropole GZM (Hornoslezský metropolitní svazek) do dalších metropolitních oblastí. Akademie jsou zaměřeny **na vývoj, testování a hodnocení řešení pro městský prostor prostřednictvím prototypování**, přičemž kladou důraz na přenositelnost. Učící se metropolitní oblasti získaly ucelené poznatky o metodologii, cílech, jednotlivých krocích procesu, rolích aktérů a možných aplikacích. To jim umožnilo navrhnout první kroky svých vlastních procesů, identifikovat klíčové aktéry a **řešit konkrétní výzvy** s odborným vedením Metropole GZM.

Tato spolupráce umožnila partnerům z Ostravy a Stuttgartu rozpracovat své pilotní akce zaměřené **na transformaci metropolitních území prostřednictvím participačních přístupů**. Spolupráce v rámci klasteru představovala významný krok v rozvoji metropolitních inovací a posílení spolupráce.

KLÍČOVÉ VÝSTUPY A PŘÍNOSY

Učící klastery významně přispěly k pokroku projektu. Partneri se během několika měsíců **aktivně zapojili do sdílení a adaptace dobrých praxí**, což umožnilo lépe **porozumět výzvám** jednotlivých metropolitních oblastí a **otestovat** nástroje prostřednictvím pilotních akcí.

POTENCIÁL POTRAVINOVÉ SPOLUPRÁCE A JEJÍHO ŘÍZENÍ V BRNĚNSKÉ METROPOLITNÍ OBLASTI

Město Brno zkoumalo potenciál potravinové spolupráce v rámci Brněnské metropolitní oblasti (BMO). Cílem analýzy, která byla součástí pilotní akce, bylo identifikovat klíčové stakeholdery, určit potenciální přínosy a dopady potravinové spolupráce a aplikovat nástroj Potravinových čtvrtí do kontextu BMO. Dále z analýzy vyplynul návrh na vytvoření řídicí struktury pro potravinovou spolupráci a byly nastíněny konkrétní cíle a činnosti pro tuto oblast.

VÝZNAM PILOTNÍ AKCE

Během regionálního setkání stakeholderů v lednu 2024 byl pro testování v rámci pilotní akce vybrán koncept **Potravinových čtvrtí** vyvinutý Metropolitním městem Turín. Důvodem byli jeho předpokládané přínosy v regionu, zejména **zlepšení hospodaření** s půdou, **ochrana životního prostředí**, přizpůsobení se změně klimatu a **identifikace klíčových stakeholderů**. Kromě toho také podporuje strategii EU „Od zemědělce ke spotřebiteli“ (tzn. Farm to Fork). Potravinovou spoluprací na metropolitní úrovni se Brno a BMO

dosud nezabývaly. I když v této oblasti existuje několik iniciativ, mají omezený rozsah a nezapojují Brno jako hlavní centrum poptávky. Navíc v současné době neexistuje žádný koordinační orgán, který by se potravinovou spoluprací systematicky zabýval. Proto bylo hlavním úkolem pilotní akce **analyzovat potenciál potravinové spolupráce** a následně **navrhnout strukturu řízení**. Jako inspirace posloužil **přístup Turína k Potravinovým čtvrtím**, který podporuje spolupráci mezi místními producenty, obcemi a regionálními aktéry.

VÝSLEDKY ANALÝZY A BUDOUCÍ KROKY

Mezi hlavní zjištění patří následující:

- 1. Analýza strategických dokumentů:** Zkoumání národních, regionálních a místních dokumentů odhalilo, že ačkoli **potravinová spolupráce není výslovně zmíněna**, související témata, jako je místní produkce, ekologické zemědělství a krátké dodavatelské řetězce, jsou zmíněny v několika strategických dokumentech.
- 2. Přínosy a dopady:** Analýza zdůrazňuje **pozitivní dopady**, které může mít potravinová spolupráce na různá odvětví,

včetně místního hospodářství, cestovního ruchu, využívání půdy, životního prostředí a veřejného zdraví. Ukazuje, že posílení místní produkce, distribuce a spotřeby má potenciál posílit region.

3. Potenciál BMO: Přírodní charakteristiky regionu, zejména v jihovýchodní části BMO, jsou vhodné pro zemědělství, přičemž **53 % půdy je v současnosti využíváno pro zemědělské účely**. Analýza rovněž **identifikuje ideální komodity** pro rozvoj krátkých dodavatelských řetězců, jako je ovoce, zelenina, mléčné výrobky, maso a pečivo.

4. Identifikace stakeholderů: Analýza identifikuje řadu aktérů v zemědělsko-potravinářském odvětví. **Na straně nabídky** jsou zemědělské subjekty (téměř 7 400, z nichž mnohé jsou velké podniky), přičemž počet drobných zemědělců klesá. Na rozdíl od Turína vykazují zemědělské instituce **nízkou ochotu spolupracovat** s ostatními aktéry v BMO. Region není soběstačný v produkci potravin a je závislý na jejich dovozu. Místní zemědělci prodávají své produkty prostřednictvím distributorů, zpracovatelů, maloobchodních řetězců a přímo zákazníkům.

Pokud jde **o stranu poptávky**, veřejná stravovací zařízení, jako jsou školní, nemocniční nebo obecní jídelny, nabízejí silný potenciál pro místní produkci. Byly zmapovány desítky iniciativ neziskových organizací nebo místních akčních skupin a zároveň byla provedena SWOT analýza současného stavu, která **identifikovala příležitosti** k posílení spo-

lupráce, a to zejména v oblasti veřejného stravování a lokální distribuce.

5. Potravinové sítě: Ačkoli je plný přenos Potravinových čtvrtí do BMO omezen právními a strukturálními rozdíly, klíčový aspekt řízení potravinové spolupráce lze přizpůsobit ve formě dobrovolných potravinových sítí. Tyto sítě by se mohly zaměřit na konkrétní oblasti, jako je veřejné stravování, lokální distribuce a přizpůsobení se změně klimatu. V následujících měsících budou podniknuty další kroky, včetně **založení pracovní skupiny** zaměřené na koordinační a informační aktivity v oblasti potravinové spolupráce a skupin zaměřených na veřejné stravování, lokální distribuční řetězce a přizpůsobování se změně klimatu v zemědělství. Do prvního čtvrtletí roku 2025 bude vypracován **akční plán** pro potravinovou spolupráci v BMO.

Město Brno na přípravě pilotní akce úzce spolupracovalo se svými partnery, zejména z Metropolitního města Turín. Zpětná vazba od nich a od místních stakeholderů hrála při formování konečných návrhů zásadní roli.

POSÍLENÍ METROPOLITNÍ SPOLUPRÁCE

V rámci pilotní akce se město Brno zaměřilo na **propojení různých metropolitních subjektů**, včetně orgánů veřejné správy, soukromého / zemědělského sektoru, akademických institucí a nevládních organizací.

Cílem je posílit místní produkci, distribuci a spotřebu potravin v BMO, a tím posílit místní ekonomiku, zdraví a udržitelné využívání půdy. Tato iniciativa rovněž usiluje o zlepšení spolupráce mezi městy a venkovem a budování vzájemné důvěry v rámci regionu.

Spolupráce v oblasti potravin je na metropolitní úrovni novým tématem a pilotní akce slouží jako výchozí bod pro rozvoj inovativních řešení v této oblasti. Ambicí do budoucna je **začlenit toto téma do Integrované strategie rozvoje** Brněnské metropolitní oblasti.

SHRNUTÍ

Tato pilotní akce představuje důležitý první krok při vytváření koordinovaného přístupu ke spolupráci v oblasti potravin v BMO a poskytne **základ pro budoucí iniciativy zaměřené na posílení místních potravinových systémů** a metropolitní spolupráce a řízení. Úplné znění dokumentu v anglickém jazyce naleznete [zde](#).

STRUKTUROVANÝ DIALOG PRO STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ V METROPOLITNÍM MĚSTĚ TURÍN

V rámci pilotní akce vytvořilo Metropolitní město Turín dotazník pro hodnocení a posílení procesu strategického plánování prostřednictvím strukturovaného dialogu. Inspirovalo se přitom nástrojem "Dotazníkové šetření mezi starosty Brněnské metropolitní oblasti". Tato iniciativa představuje významný krok k posílení metropolitního řízení a spolupráce.

STRUKTURA PILOTNÍ AKCE

Pilotní akce s názvem "Strukturovaný dialog pro hodnocení procesu strategického plánování v Metropolitním městě Turín" zahrnuje **vytvoření dotazníku** pro podporu Metropolitního strategického plánu (MSP) na období 2024-2026. Dotazník má tři hlavní cíle:

- 1. Shromáždit zpětnou vazbu** k procesu participativního plánování, který byl proveden za účelem vypracování MSP.
- 2. Vyhodnotit pokrok** při plnění rozvojových cílů MSP.
- 3. Shromáždit nové podněty** pro aktualizaci MSP v roce 2025 se zaměřením na nově vznikající potřeby.

S vědomím rozmanitosti cílové skupiny vytvořilo Metropolitní město Turín **dvě upravené verze dotazníku**. Jedna je určena **312 starostům obcí** v metropolitní oblasti, zatímco druhá se zaměřuje na **širokou škálu metropolitních aktérů**. Tato širší skupina zahrnuje podniky, odbory, nevládní organizace, univerzity, výzkumné instituce a další klíčové aktéry. Obě verze jsou strukturovány do čtyř částí, které se **zaměřují na klíčové aspekty** metropolitního strategického plánování:

- 1. Obecné informace** – sběr základních údajů o respondentech, včetně jejich role (např. veřejný činitel nebo člen

místního výkonného orgánu), jejich zapojení do metropolitního řízení a obcí/sektoru, který zastupují.

- 2. Proces strategického plánování** – shromažďování zpětné vazby o účinnosti procesu participativního plánování.

- 3. Realizace MSP** – konzultace se stakeholdery o pokroku dosaženém při plnění cílů MSP od jeho přijetí.

- 4. Aktualizace MSP** – identifikace nových potřeb a problémů pro příští revizi MSP.

Tyto části zajišťují, že se **dotazník zabývá strategickým plánováním komplexně** a zároveň **zachycuje podněty různých zúčastněných stran**. Dotazníky budou zaslány

přibližně 500 respondentům a jejich výsledky budou sloužit jako podklad pro každoroční aktualizaci MSP.

Dotazník byl vypracován ve spolupráci s projektovými partnery a řídil se odbornými znalostmi města Brna, které v průběhu celého procesu poskytovalo cenné poznatky a rady.

VÝZNAM A PŘENOSITELNOST

Brněnský nástroj byl vybrán pro svou vysokou přenositelnost, **univerzálnost, flexibilitu** a potenciál posílit metropolitní spolupráci. Nástroj, který byl původně navržen pro hodnocení spolupráce mezi obcemi, byl Turínem upraven tak, aby

podpořil větší zapojení stakeholderů do strategického plánování.

Úspěchy pro metropolitní spolupráci a další kroky pilotní akce **zdůrazňuje význam strukturovaného dialogu** pro posílení metropolitní spolupráce. Vytvořením nástroje, který **usnadňuje zpětnou vazbu a spolupráci**, položil Turín základy pro **efektivnější plánovací proces**.

Výsledky dotazníků budou začleněny do každoročního hodnocení MSP a šířeny různými kanály, včetně webových stránek Metropolitního města, tiskových zpráv a setkání stakeholderů. Metropolitní město Turín rovněž plánuje tyto dotazníky pravidelně využívat pro každoroční aktualizace dalších strategických plánů.

ZÁVĚR

Metropolitní město Turín prostřednictvím této pilotní akce přizpůsobilo brněnský nástroj pro řešení vlastních metropolitních výzev.

Strukturovaný dialog, posílený zapojením stakeholderů, se má stát nedílnou součástí procesu strategického plánování Turína, což v konečném důsledku posílí metropolitní spolupráci a řízení. Úplné znění dokumentu naleznete [zde](#).

MOŽNOSTI INTEGRACE AUTOBUSOVÉ DOPRAVY VE VARŠAVSKÉ METROPOLITNÍ OBLASTI

Pilotní akce zjišťující možnosti integrace autobusové dopravy ve Varšavské metropolitní oblasti odráží snahu o vytvoření jednotného a efektivního systému metropolitní veřejné dopravy v této oblasti. Tato iniciativa vychází z dobré praxe Regionu Stuttgart a Metropolitní oblasti Berlín-Braniborsko. Představuje významný pokrok ve zlepšování mobility, udržitelnosti a metropolitního řízení.

CÍLE A KONTEXT

Město Varšava spolu s dalšími členy Varšavského metropolitního sdružení bere integraci veřejné dopravy jako klíčovou výzvu. Na zasedáních sdružení byla doprava trvale zdůrazňována jako **hlavní priorita metropolitní spolupráce**. Chybějící právní a finanční řešení však brání pokroku na cestě k jednotnému systému. Varšava a sdružení proto **pracují na Metropolitním zákonu**, který by měl přinést také efektivní řešení metropolitní dopravy. Součástí pilotní akce je "Analýza možností integrace

autobusové dopravy ve Varšavské metropoli", ve které byla **provedena komplexní inventura služeb autobusové dopravy** a potřebných opatření pro jejich integraci. Tato analýza je **základem** pro legislativní a plánovací práce na návrhu Metropolitního zákona.

VÝZNAM INTEGRACE

Veřejná doprava ve Varšavské metropolitní oblasti (VMO), která zahrnuje 79 samosprávných celků, je v současné době **roztříštěná** a autobusovou dopravu spravují

různé subjekty. V pilotní akci se klade důraz na **vytvoření jednotného systému**, v níž mohou cestující cestovat bez problémů **s využitím jednotného tarifu**. Prioritou jsou rovněž informace v reálném čase prostřednictvím centralizované databáze. Statistiky zdůrazňují zásadní potřebu integrace:

- S Varšavou je uzavřeno 34 meziobecních dohod o autobusové a železniční dopravě.
- V obcích s těmito dohodami žije přibližně 2,7 milionu obyvatel, což je 85 % celkového počtu obyvatel MO.

- V roce 2023 využilo varšavskou veřejnou dopravu 955,8 milionu cestujících.
- Roční výdaje na veřejnou dopravu jdou do miliard zlotých a představují velkou zátěž pro rozpočty místních samospráv.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ BODY ANALÝZY

Analýza byla zaměřena na integraci informací a tarifů pokrývajících celou oblast VMO. Mezi její hlavní části patří:

- **Inventární část:** Podrobný soupis autobusových linek, provozovatelů, vozoven, tras, technických zařízení a jízdních řádů. Identifikovala problémy a zmapovala dopravní charakteristiky oblasti.
- **Plánovací část:** Organizační, technická a IT opatření potřebná pro účinnou integraci, včetně jednotného systému jízdného a centralizované databáze informací pro cestující.

METROPOLITNÍ SPOLUPRÁCE

Pilotní akce posiluje metropolitní spolupráci tím, že spojuje obce, organizátory veřejné dopravy, provozovatele a další aktéry s cílem **zlepšit efektivitu a udržitelnost** veřejné dopravy. Vytváří **platformu pro dialog** mezi samosprávami s roztržštěnými dopravními politikami, podporuje sdílenou odpovědnost a zajišťuje, aby

všechny zúčastněné strany přispívaly k lepší mobilitě v celé VMO a měly z ní prospěch.

INOVATIVNOST A VÝSLEDKY

Pilotní akce představuje první **komplexní analýzu autobusové dopravy** na tak velkém území. Nastihuje **strategický plán integrace** autobusové dopravy a sladuje systém s "Plánem udržitelné městské mobility pro Varšavskou metropolitní oblast 2030+".

Navrhovaná integrace:

- zjednoduší cestování pomocí systému jednotného jízdného.
- zlepší komfort cestujících díky informacím v reálném čase.
- podpoří udržitelný rozvoj měst snížením závislosti na osobních automobilech.

Na základě stuttgartské integrace územního a dopravního plánování a berlínsko-bramborského systému koordinace

získala Varšava cenné poznatky. Studijní návštěva Stuttgartu v únoru 2024 a online diskuse pomohly upřesnit pilotní akci a zajistit její soulad s jedinečnými výzvami VMO.

ZÁVĚR

V pilotní akci "Možnosti integrace autobusové dopravy ve Varšavské metropoli" byly cíle úspěšně dosaženy a byl **navrhnout plán pro vytvoření plně integrované metropolitní dopravní sítě**. Byl zde zdůrazněn význam integrovaných systémů pro zlepšení mobility, efektivity a udržitelnosti a **naabídnout model pro další regiony**, které čelí podobným výzvám. Výsledky jsou v souladu se strategickými cíli VMO a představují jeden z několika klíčových kroků k dalšímu rozvoji metropolitního řízení. Více informací o pilotní akci naleznete [zde](#).

PARTICIPATIVNÍ PŘÍSTUP K TRANSFORMACI METROPOLITNÍCH ÚZEMÍ V OSTRAVSKÉ METROPOLITNÍ OBLASTI A REGIONU STUTTGART

Díky pilotní akci byl využit participativní přístup k podpoře územní transformace v Ostravské metropolitní oblasti a Regionu Stuttgart. Skládá se ze dvou fází, z nichž každá řeší naléhavé potřeby v daných územích. Tato iniciativa testovala adaptabilitu nástroje Prototypové akademie, který vyvinula Górnoszląsko-Zagłębiowska Metropolia (GZM) v Polsku.

PARTICIPATIVNÍ PŘÍSTUP V OSTRAVSKÉ METROPOLITNÍ OBLASTI

Pilotní akce v Ostravské metropolitní oblasti byla zaměřena na **analýzu strukturálních a materiálních problémů** v městské části Dubina s cílem **revitalizovat tuto čtvrť** a najít účinná řešení. Dubina, jedno z největších ostravských sídlišť, se potýká s několika problémy, včetně nedostatku komunitního ducha v důsledku anonymity, obchodu s nízkonákladovými byty pronajatými sociálně znevýhodněným osobám nebo zanedbaných zákoutí městské infrastruktury.

Někteří občané dokonce hovoří o užívání drog a pocitu nejistoty na veřejných prostranstvích. Iniciativa s využitím participativního přístupu zapojila různé stakeholdery do diskuse o klíčových problémech, vyhodnocení údajů a vypracování možných řešení.

Jádrem pilotní akce byla **socio-demografická studie**, která kombinovala kvantitativní výzkum s kvalitativním hodnocením, jako jsou rozhovory s místními aktéry, průzkum mezi obyvateli, pozorování na místě a konzultace s odborníky. Součástí jednoho ze setkání pracovní skupiny byla **prohlídka Dubiny s architek-**

tem, po níž následovala diskuse o možných opatřeních.

Pilotní akce se ukázala jako inovativní díky širokému rozsahu prototypování na tak velkém sídlišti a formalizovanému **zapojení partnerských měst** z Ostravské metropolitní oblasti. To dodalo participativní metodě metropolitní rozměr, který přesahoval aktivity na místní úrovni. Mezi výsledky pilotní akce patřily např.:

- **Sběr** kvantitativních a kvalitativních **dat** o sociálních a prostorových problémech Dubiny. Tyto údaje poskytují solidní základ pro projekty malého rozsahu, strategické návrhy a inves-

tiční pobídky v příštích letech.

- **Iniciace akčního plánu** pro Dubinu, který má být realizován v roce 2025.
- **Vytvoření komunity** místních a metropolitních stakeholderů.
- **Vytvoření přenositelného know-how pro sídliště** v dalších městech oblasti.

Budoucí aktivity zahrnují vytvoření komunitního a kulturního centra v roce 2025, které poskytne bezpečný prostor pro budování komunity se službami, které v současnosti chybí, a také vypracování Plánu rozvoje Dubiny v roce 2026.

PARTICIPATIVNÍ PŘÍSTUP V REGIONU STUTTART

Stuttgartský region prochází ekonomickou transformací a potýká se s **problémy při rozvoji nových pozemků** pro komerční využití – především kvůli hustému osídlení. Pilotní akce v této oblasti byla zaměřena na koncept realizace modelu Prototypových akademií ve stávající průmyslové zóně, který **testuje** hypotetický participativní **proces přeměny obchodního parku** na odolné a udržitelné místo.

Přípravná fáze zahrnuje vymezení rozsahu akce, určení místních orgánů, které mají být zapojeny, a plánování procesu Prototypových akademií. Projektová oblast je vybrána na základě výzvy k podání nabídky, následuje přímý kontakt s místními orgány a sestavení poroty. Příprava konkrétního projektu zahrnuje zapojení klíčových stakeholderů, úpravu postupu, přidě-

lení externího moderátora, definování zúčastněných stran, pozvání účastníků, provedení návštěv vybraných míst a přípravu série workshopů.

Zahajovací fáze projektu zahrnuje setkání, na kterém budou představeny cíle projektu a proces Prototypových akademií. Během fáze definování problému se analyzuje místní situace, přizvou se externí odborníci a upřesní se cíle projektu. Poté jsou vypracována a definována opatření pro realizaci. **Realizační fáze** zahrnuje stanovení časového harmonogramu a schématu financování, jakož i realizaci prototypových opatření.

Proces je zakončen fází hodnocení, doporučeními stakeholderů, konečným rozhodnutím a veřejnou akcí. Pilotní projekt nakonec vytvoří **pokyny pro přenos opatření** do dalších průmyslových oblastí.

Nástroj Prototypové akademie nebyl v Německu dosud testován. Inovativnost této pilotní akce spočívá **v použití tohoto nástroje v průmyslových oblastech**, kde v současné době neexistují standardizované participativní metody. Poté, co se prokáže jeho účinnost v jedné průmyslové lokalitě, by se tento přístup mohl přizpůsobit řešení širších metropolitních problémů, jako je mobilita, bydlení a regionální rozvoj. Mezi hlavní výsledky pilotní akce patří:

- Vypracování akčních kroků pro uplatnění nástroje Prototypové akademie **při průmyslové transformaci**, zejména série workshopů.
- **Identifikace příslušných stakeholderů** a stanovení

časového harmonogramu.

- Analýza **výhod a výzev** participativního přístupu s důrazem na potřebu přísné moderace/návrhu procesu.

Další fáze bude zahrnovat realizaci konceptu v první polovině roku 2025, přičemž výsledky určí širší použitelnost nástroje v regionálním plánování.

SPOLEČNÝ VÝVOJ A SPOLUPRÁCE

Metropole GZM poskytovala odborné znalosti a vedení v průběhu celé pilotní akce pro obě metropolitní oblasti. Studijní návštěva Katovic v květnu 2024, jejíž součástí byly odborné prezentace a prohlídka reálných výsledků Prototypových akademií, položila pevný základ pro rozvoj pilotní akce.

Pilotní akce ukázala, že nástroj Prototypové akademie lze přizpůsobit řadě metropolitních výzev.

V Ostravě přispěl k revitalizaci sídliště, zatímco ve Stuttgartu podpořil transformaci průmyslového areálu. Oběma metropolitním oblastem participativní metodika umožnila účinně zapojit místní komunity a společně rozvíjet řešení.

Tento nástroj lze považovat za přenositelný a slouží jako cenný příklad pro další metropolitní oblasti, které se snaží řešit městské problémy prostřednictvím participativních přístupů. Více informací o pilotní akci naleznete [zde](#).

NEFORMÁLNÍ A PARTICIPATIVNÍ PLÁNOVACÍ PŘÍSTUP K PROCESU TVORBY VIZE PRO METROPOLITNÍ OBLAST BERLÍN-BRANIBORSKO

Neformální a participativní procesy hrají ve strategickém plánování významnou roli. Za účelem posílení participace v Metropolitní oblasti Berlín-Braniborsko byla realizována pilotní akce, jejíž inspirací byla dobrá praxe města Varšava "Workshopy a školení poskytované členům Varšavského metropolitního sdružení". Prostřednictvím interaktivních workshopů pilotní akce přispěje k překonání nedostatků zjištěných v předchozích procesech participace a posílení metropolitní spolupráce utvářející strategickou budoucnost regionu.

VÝZNAM PILOTNÍ AKCE

Berlín a Braniborsko již téměř 30 let úspěšně spolupracují na společném územním plánování. Nové výzvy však vyžadují více **participativní přístup** k zapojení stakeholderů. Celkový strategický rámec pro region hl. města nastiňuje 7 strategických politik a 58 projektů, ale ponechává prostor pro zlepšení, zejména při identifikaci nových potřeb spolupráce. Nadcházející aktualizace dokumentu **nabízí příležitost** k odstranění nedostatků prostřednictvím workshopů

navržených v rámci pilotní akce.

JÁDRO PILOTNÍ AKCE

Workshopy se zaměřují na dvě klíčová témata:

1. Workshop: "Bílá místa"
Cílem workshopu je najít **přehlížené příležitosti** ke spolupráci (tzv. "bílá místa") a vypracovat strukturovaný plán jejich řešení. Účastníci se nejprve zapojí do otevřeného brainstormingu s cílem **identifikovat chybějící témata** pro nadcházející spolupráci.

Po určení těchto bílých míst se zaměří na výběr a **stanovení priorit** klíčových témat. Na závěr procesu proběhne akční plánování, v jehož rámci účastníci vypracují **konkrétní opatření** k odstranění těchto nedostatků a vytvoří jasný plán budoucí spolupráce. Proces využívá **metody založené na designovém myšlení** (metoda World café, tematické uzavřené diskuze). Mezi účastníky jsou zástupci vědy, podniků, ministerstev, regionální a místní správy. **Cílem workshopu** je podpořit dobře nastavené prostředí pro spolupráci,

posílit angažovanost aktérů a rozšířit okruh možných témat spolupráce.

2. Workshop: "Řízení"

V Metropolitní oblasti Berlín-Braniborsko sice existují společné řídicí struktury, ty však zůstávají převážně politické a postrádají klíčové subjekty z řad občanské společnosti, podnikatelského sektoru a výzkumu. **Cílem tohoto workshopu** je prozkoumat možné modely řízení, které podporují širší účast a efektivnější rozhodovací proces.

V rámci setkání se budou **kombinovat** neformální rozhovory se strukturovanou diskusí, poznatky z případových studií jiných metropolitních regionů, SWOT analýza a rozhovory s odborníky. Mezi účastníky budou političtí a administrativní zástupci z Berlína-Braniborska a dalších metropolitních oblastí v Německu a Evropě. **Výsledkem semináře** budou **konkrétní modely řízení** s jasně definovanými strukturami, realizačními plány a přidělenými úkoly.

INOVATIVNOST A PŘENOSITELNOST PILOTNÍ AKCE

Pilotní akce pro oblast Berlína a Braniborska rozšiřuje zapojení stakeholderů nad rámec

vládních orgánů a přináší nová témata, která dosud nebyla zvažována.

Pilotní akce úspěšně přenáší varšavský model do Berlína-Braniborska. I když je přizpůsobena místním potřebám, základní princip zůstává stejný: účast širokého spektra aktérů **posiluje metropolitní řízení a buduje důvěru** mezi různými sektory.

VÝSLEDKY A DALŠÍ KROKY

Pilotní akce **zvýšila povědomí** o nástrojích **neformálního plánování** a strategických principech. Přinesla ucelenou koncepci workshopu, včetně

identifikace zainteresovaných stran a cílů.

ZÁVĚR

Pilotní akce je navržena tak, aby měla významný dopad na metropolitní řízení. Aktualizací strategického rámce a zapojením širšího okruhu stakeholderů posiluje metropolitní spolupráci a rozhodovací procesy. Přístup založený na "bílých místech" zajišťuje, že do strategických diskusí budou vnesena dříve přehlížená témata, což vytváří silnější metropolitní oblast. Více informací o pilotní akci naleznete [zde](#).

Projekt má oficiální internetovou stránku, která je vedena v angličtině:
<https://www.interreg-central.eu/projects/mecog-ce/>

Projekt má dále vlastní profil na sociální síti LinkedIn, který můžete sledovat:
[#mecog-ce](#)